

تورک یوردی

ناشری : تورک یوردی

مدیری : آق چوره اوغلی یوسف

یل ۱۳۳۲ صانی ۱۸

۱۰ نفرین ثانی ۱۳۳۲

یل ۵ جلد ۱۱ صانی ۱۲۲

زوالی اونلک قولی سیلکیور ، درشت مهاجرلک ائندن قورتولمق ایسته یوردی . « پاره مله دکلکی ؟ . . . کیف ایتمک کلدک . جوشدم . بنده خوانندیم . سلسله که سوگمدهک آ ! » دیوردی . بیراقبرلری هیچ ؟ استاقوز که نه دی کبی یایشمشلردی . « سن اونجی دفعه در بویله یاییورسک ! » دیه قاینک طیشنه آتیوردیلر .

اولغون بر دو مالتس قدر قیزارمش قادین ، شمسینه سی او غارصونلردن برینک قیورجیق توالتی باشنه ایندیردی . وهیچ بر طرفه باقمه سزین قوجاسنک آرقه سی صره جیقیدی . بیلمم یورجلارنی اوده مشمیدیلر !

هر کس گولمکدن قیریلیوردی . فقط بن ، حیاتنک همان هر صفحه سی بیله دیکم بو بدبخته او یله آجیدم که ! .

شیشلی : ۱۱ تموز ۱۳۳۲

رشدن اشرف

تعلیم و تربیه

تربیه بدیعیه

— ۲ —

بختک استهداف ایتدیکی غایبی تنویر ایچون مسائلی تفریق و بوراده موضوع تدقیق اولاجق نقطه نظری تجرید ایتمه لی بز . تربیه بدیعیه (مسلکی) و (عمومی) اولمق اوزره ایکی به انقسام ایده بیلیر . صناعات نفیسه نك هر هانکی بر شعبه سنه نامزد یتشدیرمکه معطوف اولان برنجی قسم تربیه دن زیاده بدیعیات مسئله سیدر .

بدیعیات مسئله سنده اصرار صدد خارجنده ایسه ده بر آن ایچون ایلك مقاله ده احتیاج بدیعینک مبدأ ومنبعی محقنده کی ایضاحاته عودتله کوچوک بر استطراد یاپاجم : فیلسوف رضا توفیق بك سزای شکران بر اثر همت و فضیلت اولان (قاموس فلسفه) سنده صنعت کله سی دولایسیله « مبدأ صنعت قورقو حسی می اولمشدر ؟ انسان ابتدائی تصویر حیواناته سوق ایدن هیجان ، تهلكه ملاحظه سیله محافظه نفس اندیشه سندن می دوغمشدر ؟ یوقسه تحصیل ذوق آرزو سندن و یا خود احتیاجندن می دوغمشدر ؟ » سؤاللرینی ایراد ایدیورلر . وجواب اولارق « غریبدرکه بو جهتی هنوز لایقيله تتبع ایدن اولماشدر » دیدکدن سوکره (Esthétique) کله سنده بعضی ملاحظات خصوصیه بیان ایتدکارینی علاوه ایلورلر . قاموسلرینک دیکرا جزاسی انتشار ایتدیکی ایچون او خصوصی ملاحظاتدن استفاده به امکان یوقسه ده بوجهتک هنوز لایقيله تتبع ایدلمه مش اولدینی حقنده کی افاده عجول و برآز سطحی بر حکمه بکزیور . چونکه کچن مقاله مده بحث ایتدیکم (تبیینغ هاوز) ک روحیاتنده بوکا

دائر ایجه مفصل ومدلل ایضاحات وار. گندك (ریبو) نك (Psychologie des sentiments) ی ایله (Sergi) نك (Psychologie physiologique) نده و (Bray) ك (du Beau) اسنده کی کتابنده بو باده خیلی تدقیقات موجود . بو ایضاحات وتبعاتك قیمت واهیتی حقنده حکم وبرمك نیم حد وصلاحتیمك فوقنده ایسهده بر جوق فقرات ولطائفه بیله بر آیراییلن قاموس فلسفهده یونلرده هیج اولمازسه اشارت ایدلسی لازم دگلدی ؟ مقصدم کندیلرینه تعریض ایله گستاخلی واستادناشناسلق ایتك دكلدر . فقط بر غزته مقاله سی ایچون قابل عفو اولان اهللرك بر (قاموس فلسفه) ده اختیار ایدلمه سی لازم كله جكنی خاطر لایمق ایستم . اولجه واقع بر تنقیده جواباً سویله دكلری وجهله « يك مشغول وبمضاً سبزه بازارافنه مجبور » اولملری کندیلرینی استاد وکتابلرینی بر مشعل ارشاد طانیان کنجلك حضورنده قابل تلقی برحق وبرمعذرتمیدر؟ سوکیلی شاعر وفلسوفدن استرحام عفو ایدرك صده رجوع ایدلم .

بزی اشغال ایدمك بحث تربیه بدیمیه نك مسلکی اولان جهتی دتل، عمومی وهر فرد شامل اولمق لازم كلن قسمیدر . بونده کی غایه ، حیاته انطباقی (Adaptation) ی مکملاً تأمین ایتك ، فردی اینجلمش ویوکسلمش ملکاتیله کندیلی و محیطی ایچون دها مفید برحاله کتیرمکدر، صورتنده خلاصه ایدم بیلیر .

تربیه بدیمیه احساسات وحسیاتك مفکره ونخیله نك انکشاف واتساعی موجب اولدینی، حیاتك تکمیل قهرماننده انتظام ، کشف وابداعی تولید ایتدیکی ایچون قیمت فردیه واجتماعیه یی آرندیران اك مهم عواملدندر .

متفکریندن بری دییورکه « صنعتك تربیوی قیمتی ، انکشاف ذکایه ، اعتلای معنویت خدمتی اعتراض کوتورمن بر حقیقتدر . دایما کوزل شیلرك منظومه سی غرض وعادت ، غلظت وشأمت فکرلری دكل دوشرو ، صاف ومنصف فکرلر اوپاندیرر . »

فیالحقیقه تربیه بدیمیه نك اخلاق ایچون تمیز وقوی بر ضمان اولدینی حقنده يك جوق قناعتلر وار . نته کیم شاعر « شیلر » انسانك اخلاقی مکملیتنی تربیه اخلاقییه دتل، تربیه بدیمیه استاد ایتدیرر وصنعتکار ایچون « اخلاقی وحسی غایه یی کندیبسنده جمع ایدن وائرلنده کوزللكه واییلک بر وجود وبر روح وبرن بر انموذج بشردر ، دیرمش .

« آبی » و « کوزل » فکرلری اوتدن بری بعضی فیلسوفلرجه مزوجاً مطالعه ایدلمشدر . آسکی یونانیلر « آبی » کله سیله « کوزل » کله سی عینی فکری افاده ایچون قوللانیرلرمش . حتی « افلاطون » بر حقسنزلی ارتکاب ایتمکدن ایسه اوکا دوچار اولمق دها کوزلدر . « دیرمش . صوك زمانلر ارباب تفکرندن بعضیسیده بو مزجی اختیار ایدمك فضیلتی « اخلاقی بر کوزللكه ، عد ایدیورلر ، مثلاً « هربارت » ده حق و وظیفه نك علمی اولان اخلاقی ، بدیمیات ادخال ایدیور . فقط بر جوق

آنی شیلده کوزه‌لک بولمق محتمل ایسه ده ، هر کوزله شیده ایلک تحریری دوزرو اولمادیقندن (اخلاق) ایله (بدیعیات) ی هر حالده آیری آیری شیلر تلحق ایتک لازم کلیور . آنحق هر ایکسیسه کندی نقطه نظرندن (آهنک و مکملیتی) قصد ایتدکارندن صنعتک ، بدیعیتهک بر جوق خصوصاًته اخلاق ایچون برضمان تشکیل ایده بیله جکی قبول ایتک معتدل و موافق اولور ، ظن ایده رم .

تربیه بدیعیتهک روحه ویردیکی اعتلا و انجلادن تولدایدن عملی و تطبیقی نتایج اهمیتنی داهاصریح بر شکلده میدان قویار .

بر شینی یایمق ایله آنی یایمق آراسنده نه قدر فرق وارسه ، علی‌الاطلاق تربیه تأثیری ایله بدیعی تربیه تأثیری آراسنده او قدر فرق واردر .

اک بسیط بر قاج مثال آلام : ذوقی تربیه ایدلمه مش ، بدیعیلکدن نصیبسنر قلمش بر تاجر تصور ایدیکنر . امتعه‌سنی بر بیغین حالنده بولندیرمقدن اینجیمیور ، دقت و رغبتی موجب اولاجق صورته ترتیب و تشهر ایتکی بیلیمور . بر جوق مصرف اختیار ایده رک وجوده کتیردیکی اعلانلر قیمت بدیعیه‌دن محروم بولندینی ایچون مندرجات اعتباریله مفید و کارلی اولسه بیله محافظه ایدلمهک لایق کورولیمور . معاملات و حرکاتی قبا و ظرافتسنر بولمه‌سندن دولایی حسن نیتنه رغماً انجذاب و تلقین کبی موفقیت ایچون اساس اولان خواصه یابانچی بولونیور . بو تاجرک مساعیسنده کی استفاده‌سی حائر ذوق و ظرافت اولان دیگر برینه نسبتله البته آزار اولور .

روحیاتک صنایع و تجارتیه تطبیقی بمشده اعلانلرک پسقولوجیسی واسع بر موقع اشغال ایده ر . بالخاصه آمریقاده هانکی نوع تجارت اعلانلرینک جالب دقت و منفعت اولدینی حقنه تدقیقلر ، ایستاتستیکلر یاییلمش ، حتی بو خصوصده بوزریم کتاب نشر اولمش . بزر ایچون موجب حیرت اولان بو قبیل مشغولیتلردن بمشتری تنویر و تبیین ایده جک جهتلر بولاییلیرز .

آمریقایی پسقولوج (Starch) اعلانلر تجارت یاییلامیه جغنی واک جوق اعلان یاپانک اک زیاده قازاندیغنی تحقیق ایتمش . آمریقاده اک جوق اعلان یاپان (Hart) اسمنده بر تجارتخانه اعلان ایچون سنوی سکسان بش بیک دولار مقدارنده بر مبلغ صرف ایتدیکی حالده بوتون قازانجه نظرآ اعلان ایچون آنحق یوزده اوچ نسبتنده بر فداکارلقد بولونیورمش . حالبوکه اوکا نسبتله دهآ آزار اعلان یاپان و بو خصوصده سنوی یکرمی درت بیک دولار اختیار ایدن (Benjamin) اسمنده کی تجارتخانه ایسه کارینک یوزده بدیعی نسبتنده اعلان مصرفی فدا ایتمهک مجبور اولیورمش . رقلره استناد ایدن بو نتایج اربانی دوشونمهک سوق ایتمش ، اعلانلرک کمیتی قدر و حتی اوندن دهآ زیاده کیفیتک مؤثر اولدینی آکلاشله‌سی اوزرینه بو بایدکی شرائط روحیه‌یی تدقیق ایتمش و بو شرائط میاننده قیمت بدیعیتهک دقت و رغبتی جلب خصوصنده یک زیاده مؤثر اولدینی بولمشلر .

آوزاق یرلرک تدقیقاتندن استمداده یکده لزوم یوقدر . بسیط بر استدلال ایله بونی بزده

کوره بیلیرز . مدنی مملکتلرده کی اعلانلرک اکثری باقیمقله دو یولماز . اویله اعلان ورقه و لوحه لری بولنورکه کندیلرینی اولره تزینات صورتنده قبول ایتدیررلر . آوروپا شهرلرینک غارلرنده ، اوتلرلرنده قهوه خانه لرنده ، رسمی و عمومی بنالرنده دیوار تزیناتی علی الا کثر فابریقه لرک ، تجارتخانه لرک نفیس تابلولر حالنده کی اعلانلری دکلیدر ؟

شو مثالده کوسترییورکه ذوق سلیم هر خصوصده پک مهم اسباب موفقیتنددر . آمریقالرک — که مادی و عملی اولمقله طانیامشیر و آوروپانک ، بالخاصه فرانسه نک بزه مشق تقلید اولان ادبی تربیه سنه تماماً ضد بر طرز تربیه اتخاذ ایله مشلردر — ذوق سلیمه و تربیه بدیمیه آیردقاری موقع وبونک حیاتلری اوزرنده یابدینی تأثیر شایان عبرتدر .

اک عادی فعالیتلریمزده بیله ذوق سلیمک ، حسن بدیمینک تأثیری وار . کوزمل کله لره افاده ایدلمش یاخود ظریف بر شکلده یازیلش بر مقصد ، بویله اولمایانه نسبتله جای قبول و ترویج بولمق طالعنه داها زیاده مظهردر .

عینی قیمت و شرائطده کی ایکی متاعدن برینک ظرافتی طالبک ترجیحی ایچون البته تردد ویرمیر . ایشه یارار و صاغلام اشیا اعمال ایدمن اویله حرفتکارلریمز واردی که ذوق و محبه لرینک قصائی تربیه سی یوزندن ثمره سغیلری زمانه کوره قبا کلدی و اصلاح و ابداع خصوصنده کی قابلیتسز لکلرندن دولایی اولنرده محو اولوب گیتدی .

ذوق سلیم تعمیم ایتمش ، هر فردک حسن بدیمیه سی آرز جوق او یاندیرلمش اولسه بدی اولریمز بو قدر چیرکین ، سوقاقلریمز ، محله لریمز بویله قسوتلی ، شهرلریمز طبیعتک کوزمل لکیله سابقه معکوسده بولنیورمش کبی بو درجه جاذبه سز قالمالادی . رفاه و ثروت ذوق و بدیمیتی تریید ایدم بیلن اسبابدن اولسه بیله هر حالده بری دیگرینک لازم و ملازمی دکلدر . چونکه عصرلردن بری خزینلر آریتن استانبول بویله بریشان بولنماق لازمدی .

ایچنده مبذول ثروتلر استهلاک ایدیلن اویله قوناقلر و اولر کورورزکه قیمتدار و زنکین اشیانده ، بوتون صرفه و سائطنده ایکره تی کینمش انسانلر کبی چولپا بر وضعیت ، سزی صاران هوای محیطنده دائماً بر شمه غلظت وارددر .

بو کونک کوچوک مکتبیلری ، دکانشک اوکونده جورابسز اوطوران ، یاخود محله قهوه سنه انتاریسندن دیزلکنک باجاسی صارقه رق کیدمن بدرلره بکزمه ملیدر . بالخاصه کوچوک قیزلرک ، استقبالده مسعود اوجاقلر قورمغه نامزد اولان بو یاورولرک بدیهی تربیه دن آملاری لازم کلن نصیب ، عمومی حیات ایچون نه قدر مؤثردر ؟ ذوق تربیه کورمش بر قادینک منتظم و شیرین آوی طالعنک بر ضمان سعادت کی دکلیدر ؟

امثال و دلائل ایله بحنی اوزاتمقی پک مفید بولمورم . بو فقرعات اویله مسئله لرندنرکه جر قاجی تشریح ایدیلیجه قاره ایچون درحال توسیع و اکالی قولایددر .

تربیه بدیعیه نك غایه و لزومی بو صورتله توضیح ایدنجه نوبت تدقیق وسائله کلیرکه اوجنی مقاله بونکله اشتغال ایده جکدر .

ابراهیم عمود الدین

دیلیمز

نظمك آهنگی (Rythme)

صوڭ زمانلرڭ ادبی جریانلری آراسنده یئگی بر قناعت باش کوستردی . بو یئگی قناعت صاحبیری « شعر ریتمدر . » دییورلر ، و بو صورتله بر مسلک ایمجادینه چالیشیورلر . فقط غرب ادبیاتی تدقیق ایتک ایستدکلری زمان ، کوزلرینی همان همان منحصر آ فرانسه یه جه ویره ن کنجلریمز ، یک اعلا ییلیرلرکه ، بو یئگی سانیلان قناعت اوراده اولجه بعض ذهنلرده بر طوتمش ، صوگرالری اونوتولمشدر . بالخاصه ، « لوقونت دولیل ، » ک آجدینی چیغیرده « هره دیا ، » کی حقیقه استاد شاعرلر یتیشنجه « شعر ریتمدر . » ظنی کندندن اولکی فکرلرله چاریشمغه باشلادی . او زمان اورنایا ، هیکل تراشلغك آبدلری کی « شکلی » (Plastique) شعرلر چیقدی . فرانسز « عرفان » (Culture) ی دها زیاده « منطقی » اولدینی ایچون بو اثرلر ، ادبیات عامه سنده ، اعتراف ایده رمکه ، یئگی بر ذوقك تحصلنه سبب اولدی . آنجاق ، فرانسز روحك بوتون بونلره مواسفته ، یعنی خرفقدن صنفه قادار هر شیئی « حدسی » (Intuition) لکده ده کیل ، منطقیلکده آراسنه رغماً « شعر-ریم » قناعتی یک جوق معمر اولامادی . بالخاصه بلچیقاده یتیشن شاعرلر ، بر آزده آلمان سینبولیزمندن ارشاد آلارق - شعر ی روحك درین و مبهم خولایلرنده آرامغه باشلادیلر . ایشه آرتیق ، یکریمی سنه یی کچمش بر زماندرکه ، شکلی نظملر ، فرانسز عامه سنك خوشنه کیتمیور . بو کون ، دها زیاده تحلیلی پارچالردن ذوق آلینیور .

دیمك اولویورکه ، « شعر ریتمدر ، » فکری « اوریزینال » بر مسلک دوغورمقله قورولان ادعایلری طرفدن ابداع ایدیش برشی ده کیلدو . بالعکس ، « اول زمان ایچنده ، » فرانسه ده مودا اولش ، و صوگرا بر تلق خطاسی اولدوغی آ کلاشیلارق تاریخك بر کوشه سنه قاتلانوب قونولش سکی متاعلردندر .

مع مافیه ، صاقین فکرم یا کاش آ کلاشیلماسین . بن شعرده « درونی آهنگ » (Rythme) وقدر ، دیمیورم . واردر ، فقط « نتیجه » در . حالبوکه « شعر ریتمدر » دینلر ، شعرده ریم ، « غایه » در ، دیمك ایستیورلر . و ایشه خطا ، بورادن چیقیور . یوقسه ، بن ده تصدیق ایده رمکه ، شعرده ریم مندجدر . او اولماینجه ، یازیلان منظومه نك آهنگی ، یا آقوردسز بر سازك چیقاره جنی سدالره ، و یاخود « مانغا قولنده » یورون بر طابور عسکرک منتظم ، مطرد آیاق باطیردیسنه بگزدر .